

2.3. Hädaohus olev laps

LasteKS § 30 alusel on hädaohus olev laps laps, kes on oma elu või tervist ohustavas olukorras, ja laps, kelle käitumine ohustab tema enda või teiste isikute elu või tervist. Hädaohus olevat last tuleb viivitamata abistada ning likvideerida lapse elu või tervist ohtu seadnud olukord ning paigutada ta ohutusesse tingimustesse. Vajaduse korral võib hädaohus oleva lapse toimetada ohututesse tingimustesse kuni ohu möödumiseni, küsimata selleks lapse hooldusõigust teostava isiku nõusolekut (LasteKS § 32 lg 1). Hädaohus oleva lapse puhul on määravaks teguriks ohtlikkus – laps on ise käitumuslikult ohtlik endale või teistele või last ümbritsev olukord ohustab lapse enda elu ja tervist.

Hädaohus olev laps võib olla laps:⁸

1. kes on suidsiidse käitumisega;
2. kes on jäetud füüsiliselt ja vaimselt hooletusse;
3. kellel esineb abivajadus kõikides heaolu valdkondades;
4. kes on füüsiliselt väärkoheldud;
5. kes on seksuaalselt väärkoheldud;
6. kes on seotud vanemate hooldusõigusliku vaidlustega.

LasteKS § 32 lg 2 toob välja, et kui lapse ohtu sattumist ei ole põhjustanud hooldusõigust teostava isiku tegevus või tegevusetus või temast tulenev oht on lõppenud, antakse hädaohus olev laps üle lapse hooldusõigust teostavale isikule. Enne lapse üle andmist peab lastekaitsetöötaja olema veendunud, et oht lapse elule ja tervisele on möödas.

Hädaohus oleva lapse toimetab ohututesse tingimustesse lapse viibimiskoha järgse kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja või politsei korrakaitseseaduse sätestatu alusel (LasteKS § 32 lg 3). Korrakaitseseaduse § 46 lg 1 p 8 sätestab, et hädaohus olev laps toimetatakse politsei poolt ohututesse tingimustesse seadusliku esindaja nõusolekuta, kui lastekaitsetöötaja ei saa või ei saa õigel ajal lapse kaitseks sekkuda.

LasteKS § 32 lg 4 alusel on võimalik hädaohus olev laps paigutada ohututesse tingimustesse selleks sobivat teenust osutava sotsiaal-, tervishoiu- või haridusasutuse või isiku juurde. Samuti lapse jaoks turvalise isiku juurde, sõltuvalt lapse olukorrast ja vajadustest. Juhul, kui hädaohus olevat last ei ole võimalik üle anda lapse hooldusõigust teostavale isikule, võib lapse ajutiselt paigutada teenuseosutaja juurde sobiva teenuse saamiseks või lapse jaoks turvalise isiku juurde järgmistel juhtudel (LasteKS § 32 lg 5):

1. lapse hooldusõigust teostava isiku nõusolekul;
2. kohaliku omavalitsuse üksuse lastekaitsetöötaja otsusel, kui lapse hooldusõigust teostav isik ei ole kättesaadav;
3. Sotsiaalkindlustusameti lastekaitsetöötaja otsusel, kui lapse hooldusõigust teostav isik ei ole kättesaadav.

Hädaohus olevast lapsest, kes eemaldatakse teda ohustavatest tingimustest ja kelle käitumine ei ohusta tema enda ja teiste elu ja tervist, saab abivajav laps. Enamikel juhtudel, kui laps on olnud hädaohus, viitab see sügavamatele probleemidele, millega on vaja tegeleda. Ennetamiseks lapse edasist hädaohtu sattumist on vajalik jätkata lapse ja tema perega tööd juhtumikorralduse meetodi alusel.

⁸ Tänapäevase lastekaitse juhtumikorralduse, andmevahetuse ja e-teenuste analüüs
- <https://www.calameo.com/read/0051513652d29c0de0d02>